МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

# Матеріали
# ІІ Міжнародної науково-практичної конференції

# “ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ”

*10 жовтня 2024 р.*

Київ
2024

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:**

**Голова оргкомітету:**
*Гончаренко Михайло Федорович* – віцепрезидент Міжрегіональної Академії управління персоналом, д-р екон. наук, проф.

**Заступники голови:**
*Семенець-Орлова Інна Андріївна* — директор Навчально-наукового ін-ту управління, економіки та бізнесу, д-р наук з держ. упр., проф.;
*Каліна Ірина Іванівна* — заступник директора Навчально-наукового ін-ту управління, економіки та бізнесу, д-р екон. наук, проф.

**Члени оргкомітету:**
*Дацій Олександр Іванович* — завідувач кафедри маркетингу ННІУЕБ, д-р екон. наук, проф.;
*Братусь Анна Анатоліївна* — завідувач кафедри економіки та управління бізнесом ННІУЕБ, д-р екон. наук, доц.;
*Дмитренко Геннадій Анатолійович* — завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці ННІУЕБ, д-р екон. наук, проф.;
*Скиба Ганна Іванівна* — завідувач кафедри обліку і оподаткування Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу, канд. екон. наук, доц.;
*Кришталь Галина Олександрівна* — завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи ННІУЕБ, д-р екон. наук, проф.;
*Кривоберець Марина Миколаївна* — завідувач кафедри організації туристичної діяльності ННІУЕБ, канд. екон. наук, доц.;
*Мазур Юлія Володимирівна* — декан ННІУЕБ, канд. екон. наук, доц.

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 11 від 30.10.24)*

**II Міжнародна науково-практична конференція "Інноваційні методи управління економікою в умовах цифровізації бізнесу"**: зб. матеріалів конференції (м. Київ, 10 жовтня 2024 р.) / ред. кол.: І. А.Семенець-Орлова (гол. ред.), І. І.Каліна (заст. гол. ред.), Ю. В. Мазур (упоряд. і відп. ред.) та ін. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024. 594 с.

ISBN 978-617-02-0406-6 (електронне видання)

Для науковців, представників бізнесу та здобувачів вищої освіти.

*Тексти тез надано в авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікацій, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.*

ISBN 978-617-02-0406-6

© Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024

***Степанюк Елеонора Євгеніївна, Мельник Богдан Юрійович***
Вплив та можливості соціальних мереж на поведінку споживача ..... 478

***Стороженко Андрій Валерійович***
Роль страхування у соціальному захисті населення в період війни в Україні ..... 481

***Сухий Дмитро Володимирович***
Цифрове управління публічними послугами: інновації та їхній вплив на ефективність ..... 483

***Табаченко Даніл Аркадійович***
Інноваційні методи управління в сфері туристичної діяльності ..... 485

***Танцюра Вадим Леонідович***
Питання релокації бізнесу у повоєнній економіці ..... 487

***Тарасов Сергій Юрійович, Кривоберець Марина Миколаївна***
Культура експериментів та інновацій: підходи до впровадження змін у сучасному бізнесі ..... 492

***Телендій Андрій Андрійович***
Цифрове лідерство в бізнесі: прийняття рішень у середовищі, що швидко змінюється ..... 495

***Тищенко Олег Вікторович***
Роль програмного забезпечення в оптимізації бізнес-процесів в умовах цифрової трансформації ..... 497

***Тімко Наталія Іванівна***
Особливості курсоутворення в Україні в умовах воєнного стану ..... 499

***Тітова Марина Миколаївна, Кришталь Галина Олександрівна***
Застосування digital-інструментів в управлінні процесом фінансового планування на підприємстві ..... 502

***Тіщенко Євген Олександрович***
Цифровізація процесу організації управління проєктними ризиками ..... 504

***Толмачов Олексій Анатолійович, Коробко Сергій Вікторович***
Проблеми реформування публічного управління у сфері громадського здоров'я ..... 507

***Третякова Алевтина Ігорівна***
Інноваційні методи управління економікою в умовах цифровізації бізнесу ..... 510

***Трофімчик Павло Іванович***
Покращення ефективності місцевого самоврядування як складова децентралізації ..... 513

***Ушакова-Кирпач Ірина Михайлівна, Балабан Уляна Володимирівна***
Використання систем машинного навчання у торгівельних процесах ..... 516

***ТІМКО Наталія Іванівна***
*д-р філос. в галузі економіки,*
*доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи*
*Навчально-наукового інституту управління, економіки та бізнесу*
*Міжрегіональної Академії управління персоналом*

# ОСОБЛИВОСТІ КУРСОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення 2022 року створило безпрецедентні умови функціонування фінансового ринку країни й такої його складової як валютний ринок. Стабільний рівень валютного курсу національної валюти є пріоритетною ціллю валютної політики держави і виступає одним із чинників забезпечення фінансово-економічної безпеки, за відсутності якої неможливе повноцінне функціонування економіки.

На відміну від пакету законів ухвалених Верховною радою, що спрямовувались на регуляцію і зниження рівня оподаткування, банківський сектор зреагував на потенційні загрози введенням жорстких обмежень, в тому числі на валютному ринку. Наразі, маємо визнати, що попри їх відверто антиринковий характер, вжиті НБУ заходи виявилися вкрай дієвими та забезпечили стабільне функціонування економіки та стійкість роботи банківської системи в умовах повномасштабної війни.

Постановою № 18 від 24.02.2022 року "Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану" [1] НБУ встановив ряд обмежень: зафіксовано офіційний курс станом на 24.02.2022; обмежено зняття готівки; заборонено видачу коштів в іноземній валюті; зупинено роботу валютного ринку, крім продажу валюти; заборонені транскордонні валютні перекази; призупинено поповнення електронних гаманців та розповсюдження електронних грошей. Фактично були зупинені всі операції із валютою та перекази коштів за кордон. Для стримування відтоку валюти з України введено поняття критичного імпорту.

З часу введення обмежень та з огляду на триваючий воєнний стан вжиті регулятором заходи актуалізуються, виходячи зі зміни ситуації. Так, в "Стратегії пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування" відзначаються ризики фіксації обмінного курсу для учасників ринку, що може призвести до поступової деградації їх бізнес-моделей та систем ризик-менеджменту, стимулюючи накопичення валютних ризиків [2]. Економіка позбавляється можливості адаптації до зміни зовнішніх та внутрішніх умов за рахунок курсової гнучкості, а центральний банк втрачає важливий інструмент політики. Це зумовлює потребу поступового переходу до збільшення курсової гнучкості.

З огляду на зниженні інфляції, накопичення значного рівня міжнародних резервів, збільшення привабливості гривневих депозитів та ОВДП в жовтні 2023 року Національний банк, відповідно до цілей "Стратегії" перейшов до режиму керованої гнучкості обмінного курсу, який передбачає, по суті, повернення до ринкового курсу, що визначається реальним попитом та пропозицією, що формуються на міжбанківському ринку. Водночас, НБУ виступає як активний гравець на цьому ринку, основна мета якого — компенсувати структурний дефіцит іноземної валюти через проведення інтервенцій. Тобто, курс знаходиться у вільному ринковому русі, але дії НБУ обмежують коливання, щоб не допустити як значного послаблення, так і суттєвого зміцнення гривні.

На перших етапах впровадження стратегії курсової гнучкості (жовтень 2023 р. — лютий 2024 р.) НБУ забезпечував максимальну курсову стабільність для мінімізації початкового шоку з огляду на відхід Національного банку від зобов'язання щодо фіксації курсу. Для цього НБУ підтримувались жорсткі монетарні умови, що забезпечувало привабливість гривневих активів, та дозволило уникнути посилення тиску на валютний ринок.

Формуванню передумов для переходу до більшої гнучкості обмінного курсу супроводжується й лібералізацією валютних обмежень. До ключових послаблень, які знайшли відображення через внесення змін до Постанови № 18 [1], деякі з яких почали діяти вже з травня 2024 року слід віднести:

- скасування валютні обмежень для імпорту робіт та послуг. НБУ забезпечує можливість бізнесу купувати та переказувати іноземну валюту за кордон для проведення операцій з імпорту робіт та послуг;
- можливість репатріації бізнесом "нових" дивідендів за корпоративними правами чи акціями, що нараховані за результатами діяльності за період, що розпочинається з 1 січня 2024 року. Встановлено збільшений щомісячний ліміт для репатріації на рівні 1 млн. євро в еквіваленті;
- можливість переказувати кошти за кордон за договорами лізингу / оренди без додаткових обмежень щодо предмету лізингу / оренди, а також дати укладення договору;
- спрощення умов купівлі валюти резидентами з метою обслуговування й повернення "нових" зовнішніх кредитів, кошти за якими надходять в іноземній валюті з-за кордону після 20 червня 2023 року на рахунки позичальників в українських банках. Зокрема, з трьох до одного року зменшується мінімальний строк користування "новим" кредитом, за досягнення якого дозволяється купувати іноземну валюту для погашення такого кредиту. За "новими" кредитами, придбання іноземної валюти для погашення процентів не залежить від строку користування кредитом;
- пом'якшуються обмеження в частині переказу іноземної валюти від представництв на користь своїх материнських компаній. Щомісячний ліміт для проведення таких операцій (одним представництвом однієї компанії) встановлено на рівні 5 млн. євро в еквіваленті.

На підставі впроваджених заходів з лібералізації валютних обмежень, можна визначити переваги, які вони забезпечать для підтримки економіки країни:

- мінімізація ризиків згортання діяльності підприємств з іноземним капіталом та покращення умов для припливу нових інвестицій;
- збільшення можливостей українського бізнесу щодо залучення зовнішніх кредитів. Що в свою чергу дозволить сприятливіші умови для реструктуризації зовнішніх кредитів та мінімізує ймовірність дефолту українських позичальників.

Маємо усвідомлювати, що позитивний ефект виявлятиметься поступово в середньостроковій перспективі. І поступова девальвація національної валюти, яка прискорилась навесні 2024 року, є, з одного боку реакцією на послаблення валютних обмежень, а з іншого — відбувається в "керованому" темпі.

На жаль, аналіз фундаментальних чинників, що визначають курс національної валюти (участь країни в зовнішньоекономічній діяльності, стан платіжного балансу, рівень зовнішнього боргу) не дозволяють зробити позитивний прогноз щодо "керованості" курсу в напрямі посилення. Навіть високий рівень сформованих золото-валютних резервів (43 млрд дол. США станом на серпень 2024 р.) не тільки не є достатньою "подушкою безпеки" в умовах прогнозованого дефіцитного бюджету та ймовірності відсутності достатнього фінансування з боку іноземних партнерів, а й має потенційно негативний вплив, адже формується за рахунок зростання зовнішнього боргу. Однак, враховуючи прогнозний очікуваний курс доллара на 2024 рік, закладений при формуванні Державного бюджету на рівні 40,8 грн, маємо визнати, що НБУ вдалось втримати середньорічну величину в заданому діапазоні.

## Література


1. Постанова правління НБУ від 24.02.2022 р. № 18 "Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану". *Законодавство України: вебсайт*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text
2. "Стратегії пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування" від 07.07.2023 р. *Офіційний сайт НБУ*. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_for_easing_FX_restrictions_07-07-2023.pdf
3. *Fedir Zhuravka, Svitlana Chorna, Yuriy Petrushenko, Stanislaw Alwasiak, Tetiana Kubakh, Yevgeniya Mordan and John Soss* (2024). Financial security of Ukraine under martial law: Impact of macroeconomic determinants. *Public and Municipal Finance*. 13(2). 1–13. DOI:10.21511/pmf.13(2).2024.01